

зумовлює особливості у застосуванні принципів та елементів методу бухгалтерського обліку, а також специфіку об'єктів податкового обліку.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 11.10.2021)
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні (з наступними змінами і доповненнями) : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14/> (дата звернення: 11.10.2021)
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» (з наступними змінами і доповненнями) : наказ Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 12.10.2021)
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 12.10.2021)

УДК 657.222+330.142.2

Трифонов Никола Юрійович,

кандидат фізико-математичних наук, доцент

Білоруський державний економічний університет (Білорусь)

МЕТОД ФОНДУ АМОРТИЗАЦІЇ ДЛЯ НЕЛІНІЙНОГО НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Відомо, що характер знецінення в часі неліній і різний для основних засобів різної природи. Для машин і обладнання швидкість знецінення з різних причин максимальна в перший рік життя і зменшується з часом (так зване прискорене знецінення). Поточна облікова інформація в вартісному вираженні про активи враховує знецінення за допомогою амортизації. При нелінійному способі нарахування амортизації в країнах-спадкоємців колишнього СРСР використовуються традиційні методи [1], що мають істотний недолік: не враховують природи основного засобу. Знецінення двох активів з однаковим терміном корисної дії, які мають різну фізичну природу, в реальності може відбуватися по-різному.

Зазначений недолік подоланий в методі фонду амортизації [2], який застосовується в практиці оцінки вартості. При використанні методу передбачається, що формується фонд амортизації, що представляє собою накопичувальний фонд, призначений для послідовного вичерпання суми $V-S$, що дорівнює вартості, яка амортизується за строк використання основного засобу в n років. Тут і далі V - початкова (первісна) вартість об'єкта, S - кінцева (ліквідаційна) вартість об'єкта.

Нехай ефективна річна процентна ставка фонду амортизації становить i . Позначимо щорічний платіж до фонду амортизації через pmt .

На такій основі **річна сума амортизаційних відрахувань дорівнює щорічному платежу в фонд амортизації за вирахуванням накопиченого протягом цього року відсотком на суму фонду амортизації на кінець року**. У вигляді формули це правило для k -го року експлуатації (нарахування амортизації) запишеться як

$$AM_k = pmt - P_k. \quad (1)$$

Розрахунок послідовно проводимо, починаючи з останнього року, вичерпного фонду амортизації. Сума побудованих таким чином амортизаційних відрахувань зменшується від першого року до останнього.

Для наочності розглянемо це на чисельному прикладі. Розрахунок проведемо за

допомогою фінансових функцій, вбудованих в програмне забезпечення MS Excel.

Об'єкт основних засобів (агрегат) був закуплений за UAH 33000,00 (первісна вартість). З технічного паспорта відомо, що нормативний термін його життя - 5 років (термін використання). Після цього може бути проданий за UAH 3000,00 (кінцева ліквідаційна вартість). Знайти річні амортизаційні відрахування, використовуючи метод фонду амортизації з ефективною річною ставкою 20%.

За строк корисного використання в 5 років повинна бути амортизована вартість в UAH 30000,00 (33000,00 - 3000,00). Розрахунок щорічного платежу в фонд амортизації дає

$$pmt = PMT(20\%;5;-30000,00) = 10031,3911.$$

Виходячи з цього, протягом 5-го року відсоток фонду амортизації на вартість, яка підлягає амортизації (суму фонду амортизації на кінець 5-го року) в UAH 30000,00, буде рівним $30000,00 \cdot 20\%$, або UAH 6000,00. Так як річний платіж був визначений в UAH 10031,3911, то

- в 5-й рік експлуатації річна сума амортизаційних відрахувань відповідно до формули (1) складе 10031,3911 - 6000,00, або UAH **4031,3911**.

Як наслідок, вартість, яка підлягає амортизації на кінець 4-го року (відзначаючи, що амортизація за 5-й рік враховано вище), складе 30000,00 - 4031,3911, або UAH 25968,609, відсоток фонду амортизації складе $25968,609 \cdot 20\%$, або UAH 5193,72178, і

- в 4-й рік експлуатації річна сума амортизаційних відрахувань складе 10031,3911 - 5193,72178, або UAH **4837,669**.

Аналогічним чином, вартість, яка підлягає амортизації на кінець 3-го року (відзначаючи, що амортизація за 5-й і 4-й роки враховані вище), складе 25968,609 - 4837,669, або UAH 21130,940, відсоток фонду амортизації складе $21130,940 \cdot 20\%$, або UAH 4226,187917, і

- в 3-й рік експлуатації річна сума амортизаційних відрахувань складе 10031,3911 - 4226,187917, або UAH **5805,203**.

Такі ж міркування можна провести і у відношенні 2-го року: вартість, яка підлягає амортизації на кінець 2-го року (відзначаючи, що амортизація за 5-й, 4-й і 3-й роки враховані вище), складе 21130,940 - 5805,203, або UAH 15,325736, відсоток фонду амортизації складе $15325,736 \cdot 20\%$, або UAH 3065,14728, і

- у 2-й рік експлуатації річна сума амортизаційних відрахувань складе 10031,3911 - 3065,14728, або UAH **6966,244**.

Нарешті, вартість, яка підлягає амортизації на кінець 1-го року (відзначаючи, що амортизація за 5-й, 4-й, 3-й і 2-й роки враховані вище), складе 15325,736 - 6966,244, або UAH 8359,493, відсоток фонду амортизації складе $8359,493 \cdot 20\%$, або UAH 1671,898516, і

- в 1-й рік експлуатації річна сума амортизаційних відрахувань складе 10031,3911 - 1671,898516, або UAH **8359,493**.

Виконати послідовно подібні розрахунки зручно за допомогою електронних таблиць MS Excel, звівши їх в наступне амортизаційне розклад, наведене нижче.

Підсумкова сума річних амортизаційних відрахувань збігається з вартістю, яка підлягає амортизації, а сума щорічних платежів дорівнює сумі річних амортизаційних відрахувань разом з сумарним відсотком фонду амортизації. Розрахунок робився з підвищеною точністю для наочності. Зазвичай округлення до копійок.

Параметр методу фонду амортизації (ставка фонду i), повинен бути прийнятий організацією, у якій актив, який амортизується, знаходиться на праві власності (господарського відання, оперативного управління). Величина ставки залежить від природи активу і зазвичай знаходиться в діапазоні від 5% до 25%.

Кінець року	Відсоток фонду амортизації, УАН	Щорічний платіж, УАН	Річна сума амортизаційних відрахувань, УАН	Накопичена амортизація, УАН	Недоамортизована вартість, УАН
0	0000,000	0000,000	0000,000	0000,000	33000,000
1	1671,898	10031,391	8359,493	8359,493	24640,507
2	3065,147	10031,391	6966,244	15325,736	17674,264
3	4226,188	10031,391	5805,203	21130,940	11869,060
4	5193,722	10031,391	4837,669	25968,609	7031,391
5	6000,000	10031,391	4031,391	30000,000	3000,000
Всього	20156,955	50156,955	30000,000		

Наприклад, для дорожніх транспортних засобів величина ставки фонду амортизації з великою точністю була визначена на основі статистичних ринкових даних [3].

Література

1. Постановление Минэкономики Республики Беларусь от 27.02.2009 N37/18/6 «О порядке начисления амортизации основных средств и нематериальных активов».
2. Трифонов, Н.Ю. Теория оценки стоимости: уч. пособие. Мінск: Вышэйшая школа, 2017. 207 с.
3. Трифонов, Н.Ю. и др. Белорусский экономический журнал. 2014. №3. С.133-143.

УДК 657.6

Верига Юстина Андріївна,

кандидат економічних наук, професор

Коба Олена Вікторівна

кандидат технічних наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

(Україна)

Нургалієва Роза Нургажасвна

кандидат економічних наук, доцент

Карагандинський економічний університет Казспоживспілки

(Казахстан)

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ І РЕСПУБЛІКИ КАЗАХСТАН

Діяльність суб'єктів господарювання здійснюється в конкурентних умовах, які супроводжуються значними ризиками та невизначеностями, що виникають внаслідок впливу політичних, економічних, об'єктивних і суб'єктивних факторів. Особливо непередбаченим став ризик, пов'язаний з всесвітньою пандемією COVID-19.

Бухгалтерський облік повинен забезпечити як зовнішніх, так і внутрішніх користувачів повною, правдивою та неупередженою інформацією про фінансовий стан та результати діяльності і цьому має сприяти створена облікова політика підприємства.

В Україні Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено: «облікова політика - це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності» [1].

Методологічне керівництво питаннями формування облікової політики підприємств в Україні здійснює Міністерство фінансів, яке розробило Методичні